

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СЕРЕД УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Донедавна витрати, пов'язані з корпоративною соціальною відповідальністю (КСВ), могли собі дозволити лише великі транснаціональні компанії, але у зв'язку з підвищенням вимог підприємства до своїх постачальників та використовуваних ними ресурсів, як з огляду на законодавство, так і з позицій стандартизації та сертифікації, малі та середні підприємства також мають інтегрувати в свою систему менеджменту принципи корпоративної соціальної відповідальності задля збереження позицій на конкурентному ринку. Іншим фактором, котрий стимулює малі та середні підприємства запроваджувати принципи корпоративної соціальної відповідальності, є гнучкість і мобільність цих підприємств у порівнянні з транснаціональними компаніями. Їхній підхід до інвестування та експлуатації обладнання відповідальніший і більшою мірою враховує особливості місцевого споживача.

Україна значно відстає від країн ЄС за кількістю компаній – представників сектора малого та середнього бізнесу (МСБ), що припадають на 1000 осіб населення країни. Існують також значні диспропорції в самій структурі МСБ. У країнах ЄС МСБ створює 40–67 % ВВП, тоді як в Україні – 5–7 %, це і є причиною того що у сфері малого та середнього бізнесу практика КСВ майже нерозвинена.

Основною причиною, що стримує розвиток соціальної відповідальності малого та середнього бізнесу в Україні, є дефіцит коштів. Ця причина тісно пов'язана з проблемами законодавчої неврегульованості та нестачі законодавчого заохочення до відповідальної діяльності підприємств МСБ. Закономірно, що для компаній менших розмірів актуальнішими для запровадження КСВ є також проблеми браку людських ресурсів. Представники підприємств з кількістю працівників понад 50 чоловік гостріше за інших відчувають проблему дефіциту потрібних знань, тимчасом як підприємства розміром 10–50 осіб свідчать про брак технологій для запровадження КСВ.

У порівнянні із більшими підприємствами, мікропідприємства (до 10 працівників) краще зорієнтовані на зовнішні КСВ-практики і найгостріше відчувають потребу в розв'язанні таких питань як: задоволення покупців, подолання корупції, виконання податкових зобов'язань. Менш привабливими для них з погляду КСВ є існування профспілки, нефінансова звітність, благодійні внески та свобода об'єднань.

На підприємствах з кількістю працівників від 10 до 50 осіб, найбільше занепокоєні питаннями сертифікації, якості продукту, задоволеності покупців, які можна розв'язати, формуючи належну робочу атмосферу та заробітну плату, а також – створивши належні умови для

здоров'я й безпеки, поліпшивши задоволеність працівників, умов праці для працівників, робочу атмосферу, дотримуючись національного законодавства у сфері охорони праці та навколишнього середовища.

Великі сподівання у зазначеному секторі покладають на вигоди від КСВ, пов'язані з удосконаленням практик чесного ведення бізнесу, а саме: ділову етику, підвищення іміджу, рекламу брэнда, підтримку з боку іноземних інвесторів, вихід на нові ринки, репутацію, зменшення витрат, доступ до ЗМІ та владних структур, розширення зв'язків з міжнародними компаніями, підвищення конкурентоспроможності, фінансові вигоди в майбутньому, захист від адміністративного притиску, підвищення рівня довіри з боку інвесторів.

В цілому прискорення впровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності у сферу малого та середнього бізнесу першочергово потребує законодавчої підтримки, посилення співпраці між державним та приватними секторами, появи нових схем її стимулювання, враховуючи передові світові практики здійснення соціальних інвестицій.

Список використаних джерел:

Корпоративна соціальна відповідальність : підручник / М. А. Саприкіна. – К. : ТОВ «Фарбований лист», 2011. – С. 445–461.